

Linbrev 8/2022

Med detta brev avslutar vi linprojektet 1 kvm lin 2022. Projektets syfte har varit att sprida kunskap och öka intresset för linet ur ett hantverks- och hållbarhetsperspektiv. 1kvm lin har lockat många deltagare även utanför landets gränser. I år har även våra grannländer Norge, Finland, Danmark, Estland och Island odlat med oss.

Att odla och bereda lin på ett hantverksmässigt sätt är en långsam process som kräver tid och kunskap. Med den vetskapen ser man med andra ögon på de textilier som vi har runt omkring oss. De ärvda lakan och handdukar som många av oss har i linneskåpet får ett högre värde och vi tar hand om dem med vördnad, när vi vet hur mycket arbete som ligger bakom textilierna.

Inom hemslöjden finns det stora kunskaper om naturmaterial, slöjdtekniker, tillvaratagande, återbruk med mera som är en förutsättning i omställningen till ett mer hållbart samhälle. I slöjden utgår man ifrån de material som finns nära med respekt för naturen och med en grund i ett hantverksskunnande. Det ger slöjd av hög kvalitet som håller i generationer.

Landets hemslöjdskonsulenter och utvecklare arbetar med de Globala målen i all verksamhet. FN:s medlemsländer skapade de Globala målen för att ge världen förutsättningar till en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. För att det ska kunna uppnås har FN tagit fram 17 olika mål och strategin Agenda 2030. Exempelvis handlar mål 12 om hållbar konsumtion och produktion. I det målet ingår att alla människor ska ha tillräcklig information och kunskap som konsument för att kunna göra hållbara val. Ett sätt att nå detta mål är att sprida kunskap om god kvalitet, hur textilier ska tas om hand och hur tillverkning av textila material påverkar vår miljö.

Lin har potential att odlas och beredas på ett miljö- och klimatsmart vis, då lin kan odlas utan bekämpningsmedel och konstgödsel. Lin kan även odlas på mager mark och kräver inte mycket vatten till skillnad från bomull som kräver varmt klimat och mycket vatten vid odling. Vid konventionell odling av bomull används också stora mängder kemiska bekämpningsmedel.

Tyvärr är inte allt lin som finns till försäljning hållbart producerat. Så kallade livscykelanalyser visar bland annat på högt koldioxidavtryck för lin tillverkat i Kina, vilket är det vanligaste linet vi hittar i butik. Lin odlat och berett i Europa har betydligt lägre påverkan.

Foto Kjell Johansson

Idag odlas inte spånadslin kommersiellt i Sverige. Tidigare odlades det mycket lin med framgång och vi har i Sverige bra klimat och förutsättningar för att odla lin. Gamla kunskaper om linodling, beredning och tillvaratagande av gamla textilier är en del av en framtida hållbar textilkonsumtion.

1kvm lin 2022

I projektet 1kvm lin har både nybörjare och erfarna linodlare deltagit. Lin har odlats på olika platser runt om i landet, i trädgårdar, på 4-H gårdar, i Kulturresevat, på skolor och utanför olika offentliga institutioner och på många, många andra ställen. Under 2022 har projektet haft ca 1000 deltagare. Många som deltog förra året odlar lin även i år, men utanför projektet då skörden 2021 gav eget utsäde. Kunskapen om lin och linberedning sprider sig som ringar på vattnet även utanför projektet. Beredningsträffar, spånadskurser och många andra aktiviteter har arrangerats i och utanför projektet. Det bidrar till att vi håller detta kulturarv och tradition levande.

1kvm lin har skapat många nya möten, både digitalt och fysiskt. Under året 2022 har webinarier om sådd, skörd och rötning arrangerats för deltagare i 1kvm lin. Vid dessa träffar har Eva Andersson, Inga Tsernova och Birgitta Törnhage från Linodlarföreningen Fransåker och Anita Lundgren från Östgötalinen bidragit med sin expertis.

Under våren bjöds landets linodlarföreningar in till en digital träff, där föreningarna utbytte erfarenheter och diskuterade tillgången till svenskt spånadslin.

Den nationella arbetsgruppen för 1 kvm lin var med och presenterade projektet på ett rundabordssamtal med representanter från olika delar i världen som leddes av Journeys in design, ett initiativ för att skapa utveckling inom hållbarhet och design i Skottland. De driver webbsidan <https://ourlinestories.com/> De arrangerar bland annat en linfestival och andra aktiviteter. Titta in på sidan och inspireras!

1 sqm of flax

1 kvm lin blev ett nordiskt projekt 2022. Medlemmarna i Nordens hemslöjdsförbund är med och odlar lin vilket innebär att det odlats lin i Danmark, Norge, Finland, Estland och på Island. Under året har det arrangerats två webinarier. Det första inledde det nordiska samarbetet. Linodling i Norden historiskt, Hillevi Skoglund berättade om 1 kvm lin och hur allt startade och Eva Anderson talade på temat "Guidelines and tips for beginner flaxfarmers".

I september genomfördes det andra webinariet och då presenterade varje land hur det gått med odlingarna. Danmark har haft ca 80 deltagare, i Finland har ca 4 700 kvm lin odlats, i Estland har man skickat ut ca 300 paket med frön och man har också odlat lite större ytor på fem platser i landet, i Norge har man lyft in 1 sqm of flax i diskussionen om hållbarhet och man vill göra ett större projekt nästa år och på Island har ca 50 personer deltagit och odlat lin för första gången sen medeltiden! Som representant från Sverige deltog Berit Grybäck från Capellagården och berättade hur skolan använder linet i undervisningen.

Projektet 1 kvm lin fortsätter 2023. Vi välkomnar både gamla och nya odlare. Så håll uppsikt på hemsidan, <https://hemslojden.org/fa-kunskap/1-kvm-lin/> för mer information.

Hälsingar från arbetsgruppen för 1 kvm lin.

Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och föreningen Sveriges hemslöjdskonsulenter.